

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้ห้องสุขาของครอบครัวชนบท

ในจังหวัดยะลา

ชื่อผู้เขียน : นายนิത്യ ทองเพชรศรี

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

รองศาสตราจารย์อเนก ช้างน้อย ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์โสภณ อรุณรัตน์ กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรณพ คุณพันธ์ กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ห้องสุขาของครอบครัวชนบทในจังหวัดยะลา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้ห้องสุขาของครอบครัวชนบทในจังหวัดยะลา โดยการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษามนพื้นฐานตามแบบจำลองPRECEDE FRAMEWORK, HEALTH BELIEF MODEL และ SOCIAL SUPPORT ซึ่งประกอบไปด้วย ปัจจัยนำ ได้แก่ ความรู้เรื่องห้องสุขาและการเกิดโรค ทักษะติดต่อการใช้ห้องสุขา การรับรู้ความเสี่ยงของการเกิดโรค การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้ประโยชน์ของห้องสุขา ปัจจัยเอื้ออำนวย ได้แก่ ความสะดวกในการใช้น้ำ ความสะดวกในการใช้ห้องสุขา ปัจจัยเสริม ได้แก่ แรงสนับสนุนทางสังคม การได้รับข้อมูลข่าวสาร และอีกปัจจัยหนึ่งคือ ปัจจัยทางด้านคุณลักษณะประชากร ได้แก่ อายุ เพศ ศาสนา อาชีพ ระดับการศึกษา ภูมิฐานะ โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนจากหัวหน้าครอบครัวหรือผู้ที่มีบทบาทเป็นหัวหน้าครอบครัวที่อาศัยในเขตชนบท ได้จำนวนครอบครัวกลุ่มตัวอย่าง 406 ครอบครัว เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์และการสังเกต การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ โดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน แล้วทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสหสัมพันธ์ด้วยการทดสอบค่าที และค่าไคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมการใช้ห้องสุขาของครอบครัวชนบทในจังหวัดยะลา อยู่ในระดับพอใช้
2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้ห้องสุขาของครอบครัวชนบทในจังหวัดยะลา พบว่า
  - ปัจจัยนำ ด้าน ความรู้เรื่องห้องสุขาและการเกิดโรค ทักษะติดต่อการใช้ห้องสุขา การรับรู้ความเสี่ยงของการเกิดโรค การรับรู้ถึงความรุนแรงของโรค และการรับรู้ประโยชน์ของห้องสุขามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ห้องสุขาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01
  - ปัจจัยเอื้ออำนวย ด้านความสะดวกในการใช้น้ำ และความสะดวกในการใช้ห้องสุขา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ห้องสุขาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01
  - ปัจจัยเสริม ด้านแรงสนับสนุนทางสังคม และการได้รับข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ห้องสุขาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01
  - สำหรับปัจจัยคุณลักษณะประชากร พบว่าปัจจัยด้านระดับการศึกษาและอาชีพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ห้องสุขาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001 ส่วนปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการใช้ห้องสุขาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01